

Tiedotusyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 137/16
Luxemburgissa 15.12.2016

Tuomio yhdistetyissä asioissa C-401/15–C-403/15
Noémie Depesme ym. v. Ministre de l'Enseignement supérieur et de la
recherche

Uusperheen lasta voidaan rajojen yli suoritettavan sosiaalisen edun osalta pitää isä- tai äitipuolen lapsena

Tällä alalla lapsi-vanhempisuhdetta ei määritellä oikeudellisesti vaan taloudellisesti siinä mielessä, että sellaisen isä- tai äitipuolen lapsi, joka on siirtotyöläinen, voi vaatia sosiaalista etua, kun kyseinen isä- tai äitipuoli on osallistunut todellakin hänen elatukseensa

Luxemburgin lainsäädännössä säädettiin vuoden 2013 heinäkuun ja vuoden 2014 heinäkuun välisenä aikana, että Luxemburgissa työskentelevien tai Luxemburgissa toimintaansa harjoittavien rajatyöntekijöiden lapset saattoivat hakea taloudellista tukea korkeakouluopintoihin (opintotuki) muun muassa sillä edellytyksellä, että rajatyöntekijä oli työskennellyt Luxemburgissa hakemusta jätettäessä yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan.¹

Noémie Depesme, Adrien Kauffmann ja Maxime Lefort asuvat kukin uusperheessä, joka muodostuu heidän geneettisestä äidistään ja isäpuolestaan² (geneettinen isä on joko eronnut äidistä tai kuollut). Kaikki kolme ovat hakeneet lukuvuodeksi 2013/2014 opintorahaa Luxemburgissa siitä syystä, että heidän isäpuolensa ovat työskennelleet siellä yhtäjaksoisesti yli viiden vuoden ajan (heidän äitinsä eivät sitä vastoin ole työskennelleet Luxemburgissa kyseisenä ajankohtana). Luxemburgin viranomaiset kieltäytyivät hyväksymästä näitä hakemuksia sillä perusteella, etteivät Depesme, Kauffmann ja Lefort olleet oikeudellisesti rajatyöntekijän ”lapsia” vaan yksinomaan ”lapsipuolia”.

Koska nämä kolme opiskelijaa ovat riitauttaneet Luxemburgin viranomaisten päätökset, asiaa käsittelevä Cour administrative du Luxembourg (Luxemburgin toisen oikeusasteen hallintotuomioistuin) tiedustelee unionin tuomioistuimelta lähinnä, onko käsitteen ”lapsi” katsottava kattavan sosiaalisen edun osalta myös lapsipuolet. Kyse on toisin sanoen sen selvittämisestä, voidaanko lapsi-vanhempisuhdetta tarkastella taloudelliselta eikä oikeudelliselta kannalta katsoen.

Unionin tuomioistuin huomauttaa tänään antamassaan tuomiossa aluksi, että unionin asetuksen³ mukaan jostakin jäsenvaltiosta tulevan työntekijän on saatava kaikissa muissa jäsenvaltioissa, joissa hän työskentelee, samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden. Se huomauttaa lisäksi, että unionin kansalaisuuden alalla lapset on määritelty

¹ Kysymystä siitä, onko tuo unionin tuomioistuimen asiassa *Giersch* 20.6.2013 antaman tuomion ([C-20/12](#), ks. lehdistötiedote [nro 74/13](#)) jälkeen käyttöön otettu edellytys, joka koskee vähintään viiden vuoden pituista yhtäjaksoista työskentelyä, syrjivä unionin oikeuden kannalta, tarkastellaan asiassa *Bragança Linares Verruga ym.* ([C-238/15](#)), jossa unionin tuomioistuin antoi tuomionsa eilen 14.12.2016 (ks. lehdistötiedote nro [133/16](#)). Unionin tuomioistuimen mukaan kyseinen edellytys merkitsee syrjintää, joka ei ole perusteltavissa, koska se ei ole tarpeen Luxemburgin tavoitteleman hyväksyttävän päämäärän (eli korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden lisääminen Luxemburgin asukkaiden keskuudessa) saavuttamiseksi. On huomattava, että Luxemburgin lakia on muutettu tältä osin riidanalaisten tosiseikkojen tapahtuma-ajan jälkeen: 24.7.2014 annetun lain mukaan on riittävää, että rajatyöntekijä on työskennellyt Luxemburgissa viiden vuoden ajan opintotukihakemuksen jättämisestä edeltävien seitsemän vuoden aikana.

² Isäpuolella on ymmärrettävä tarkoitettavan tässä geneettisestä isästä erillistä miestä, jonka kanssa äiti on mennyt uusiin naimisiin tai rekisteröinyt avioliittoon rinnastettavan parisuhteen. Samoin ilmaisulla ”lapsipuoli” on ymmärrettävä tarkoitettavan tässä lasta, jonka geneettinen äiti on mennyt uusiin naimisiin tai rekisteröinyt avioliittoon rinnastettavan parisuhteen muun miehen kuin geneettisen isän kanssa.

³ Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 492/2011 (EUVL 2011, L 141, s. 2).

unionin direktiivissä⁴ unionin kansalaisen alle 21-vuotiaiksi tai hänestä riippuvaisiksi **jälkeläisiksi suoraan alenevassa polvessa** sekä unionin kansalaisen **aviopuolison tai kumppanin** vastaavanlaisiksi jälkeläisiksi. Unionin tuomioistuin toteaa, että unionin lainsäädännön kehityksestä seuraa, että perheenjäseniä, jotka voivat hyötyä asetuksessa taatusta yhdenvertaisesta kohtelusta, ovat direktiivissä määritellyt perheenjäsenet. Minkään seikan perusteella ei näet voida olettaa, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena oli tehdä perheenjäsenten osalta sellainen aukoton ero, jonka mukaan direktiivissä tarkoitettut unionin kansalaisen perheenjäsenet eivät välttämättä olisi samoja henkilöitä kuin unionin kansalaisen perheenjäsenet silloin, kun unionin kansalainen ymmärretään työntekijänä asetuksen yhteydessä.

Unionin tuomioistuin pääättelee tämän perusteella, että **rajatyöntekijän aviopuolison tai tunnustetun kumppanin lapsia voidaan pitää rajatyöntekijän lapsina opintotuen kaltaisen sosiaalisen edun saamiseksi**, ja näin on varsinkin, kun eräässä toisessa unionin direktiivissä,⁵ joka on tullut voimaan riidanalaisten tosiseikkojen jälkeen, vahvistetaan, että ilmaisua ”perheenjäsenet” sovelletaan myös rajatyöntekijöiden perheenjäseniin.

Unionin tuomioistuin huomauttaa siitä, kuinka suuressa määrin sen opiskelijan elatukseen on osallistuttava, johon rajatyöntekijällä ei ole oikeudellista sidettä, että **huollettavan perheenjäsenen asema ilmenee tosiasiallisesta tilanteesta**,⁶ ja kyseistä oikeuskäytäntöä on sovellettava myös aviopuolison osallistumiseen suhteessa hänen lapsipuoliinsa. **Osallistuminen lapsen elatukseen voidaan siis osoittaa objektiivisilla seikoilla**, kuten esimerkiksi avioliitolla, rekisteröidyllä parisuhteella tai yhteisellä kotipaikalla, ja näin on **tarvitsematta määrittää, minkä vuoksi rajatyöntekijä osallistuu elatukseen, tai esittää numeroin elatukseen osallistumisen täsmällistä laajuutta**.⁷

MUISTUTUS : Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen. Jos asiassa on mahdollista antaa ratkaisu, unionin tuomioistuin voi tehdä sen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuimen on siirrettävä asia unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" ☐ ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77 sekä oikaisut EUVL 2004, L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34).

⁵ Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden puitteissa työntekijöille myönnettyjen oikeuksien käyttämistä helpottavista toimenpiteistä 16.4.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/54/EU (EUVL 2014, L 128, s. 8).

⁶ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 18.6.1985, Lebon ([C-316/85](#)).

⁷ On huomattava, että Luxemburg on muuttanut riidanalaista lakia 24.7.2014 alkaen säätämällä nimenomaisesti, että rajatyöntekijöiden lapset voivat saada opintotukea sillä edellytyksellä, että työntekijä osallistuu edelleen opiskelijan elatukseen. Luxemburgin laissa ei määritellä silti vielääkään nimenomaisesti, mitä ”lapsella” tarkoitetaan.